

Conjunctuurindicator

Optimisme over herstel

De DNB-conjunctuurindicator laat tot en met december van dit jaar een krachtig herstel van de conjunctuur zien (figuur 1). De realisatiereeks gaat parallel hieraan omhoog. Uitgedrukt in groeitermen zal de productie in de industrie volgens de DNB-indicator dit jaar gemiddeld zo'n 3 à 4% hoger liggen dan in 1993 (figuur 2). Deze stijging ligt in dezelfde orde van grootte als de door het CPB in de

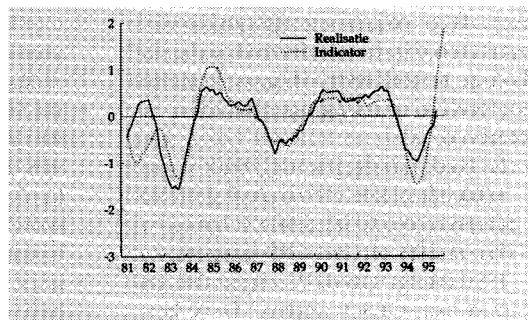
Macro Economische Verkenning 1995 geraamde stijging van de productie in de open sector (hoofdzakelijk industrie en vervoer). In 1995 zou de groei van de productie in de open sector oplopen tot 4,5%. De verwachting is dat de afgeschermd sector (hoofdzakelijk commerciële dienstverlening) minder zal profiteren van de economische opleving. Zowel in 1994 als in 1995 zal de groei in deze sector zo'n één procentpunt achterblijven bij de groei in de open sector.

De uiteenlopende ontwikkelingen in de verschillende sectoren hangen samen met het feit dat voor de Neder-

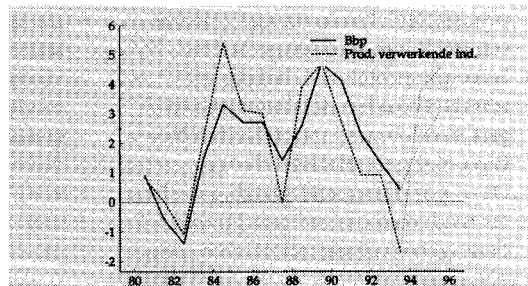
landse economie vooral groei-impulsen uit het buitenland worden verwacht. In de ramingen levert de uitvoer zowel in 1994 als 1995 de grootste bijdrage aan de produktiegroei (zie tabel 1). De bijdrage van de investeringen is dit jaar zelfs nog negatief. Het gedrag van deze bestedingscomponent in de huidige fase van de conjunctuuryclus is echter verklaarbaar en wijkt niet af van dat in eerdere cycli. Ondernemers zullen in het jaar na het bereiken van het dal de productie in eerste instantie gaan opvoeren via een intensiever gebruik van de bestaande capaciteit. Gedurende de neergaande fase van de conjunctuur zal immers de bezettingsgraad zijn teruggelopen. We zien op dit moment een sterk oplopende bezettingsgraad en de verwachting is dat volgend jaar de investeringen weer zullen aantrekken.

Opmerkelijker is dat de consumptiegroei vermoedelijk nauwelijks zal versnellen. Enerzijds hangt dit samen met het feit dat de consumenten de gunstige ontwikkeling van de Nederlandse economie nog niet terug zien in een verbetering van hun eigen financiële situatie. Dit komt althans naar voren in de uitkomsten van Consumentenconjunctuuronderzoek van het CBS. De index van het consumentenvertrouwen laat weliswaar sinds eind vorig jaar een duidelijke stijging zien, maar deze wordt bijna geheel veroorzaakt door een groeiend optimisme over het economisch klimaat. De index van de koopbereidheid, die de beoordeling van de eigen financiële situatie weergeeft, laat daarentegen nog nauwelijks een stijging zien. Anderzijds moet worden bedacht dat gedurende de laatste conjuncturele inzinking de particuliere consumptie op peil is gebleven. Normaal gesproken zal gedu-

Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator

Figuur 2. Volume bbp en productie verwerkende industrie, procentuele mutaties per jaar

Ramingen bbp voor 1994 en 1995 afkomstig uit MEV 1995. Raming productie verwerkende industrie voor 1994 ontleend aan DNB-conjunctuurindicator; voor 1995 raming productie open sector uit MEV 1995.

rende de jaren van conjuncturele neergang de consumptie van duurzame consumptiegoederen inzakken en de voorraad uiteindelijk onder het door de consument op langere termijn gewenste niveau komen. Wanneer de economie weer aantrekt zal de consument zijn voorraad duurzame consumptiegoederen gaan aanvullen. Het lijkt erop dat deze aanvulling deze keer niet of nauwelijks hoeft te worden gemaakt. In de periode 1990-1993 bedroeg de groei van de uitgaven aan duurzame consumptiegoederen gemiddeld 3,25% per jaar, hetgeen hoger is dan de gemiddelde groei in de afgelopen tien jaar.

Conclusie

De conjunctuurindicator wijst op een krachtig herstel van de economie. Ook de realisatiereeks laat een opgaande beweging zien. Het herstel zal dit jaar en volgend jaar vooral getrokken moeten worden door de uitvoer, terwijl de consumptie daar bij achterblijft.

Tabel 1. Bijdrage bestedingscomponenten aan groei bbp

	1993	1994	1995
Part. consumptie	0,4	0,9	1
Invest. vaste activa	-0,3	-0,2	0,8
Uitvoer	0,9	2,3	2,8
Overig ^a	-0,4	0,7	0,7
Af: invoer	0,1	1,7	2,3
bbp	0,4	2	3

a. Overheidsbestedingen, voorraden en investeringen in woningen.

Bron: CPB.